

Załącznik nr 4

Ks. Dr Mariusz Jan Kuciński

AUTOREFERAT

Urodziłem się 8 września 1964 roku w Bydgoszczy. W 1979 roku ukończyłem szkołę podstawową w Solcu Kujawskim, a w 1983 Liceum Zawodowe Zespołu Szkół Elektronicznych w Bydgoszczy. W roku 1983 zdałem egzamin maturalny i rozpocząłem studia teologiczne w Prymasowskim Wyższym Seminarium Duchownym w Gnieźnie. W 1988 uzyskałem tytułem magistra teologii na Papieskim Wydziale Teologicznym w Poznaniu. W roku 1989 otrzymałem święcenia kapłańskie. W latach 1989-1995 pracowałem jako wikariusz w parafiach w Strzelnie i we Wrześni, gdzie uczyłem religii w Szkole Podstawowej nr 1 i 2 w Strzelnie i w Zespole Szkół Rolniczych i Weterynaryjnych we Wrześni.

W latach 1993-1994 odbyłem specjalistyczne studia podyplomowe z dziennikarstwa na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W czasie pracy we Wrześni w roku 1991 założyłem miesięcznik parafialny „Wspólnota”, prowadziłem programy katolickie w telewizji lokalnej we Wrześni i w latach 1994-1995 współpracowałem jako redaktor z Ośrodkiem TVP w Poznaniu. W roku 1995 zostałem mianowany rzecznikiem prasowym Archidiecezji Gnieźnieńskiej i redaktorem odpowiedzialnym dodatku diecezjalnego tygodnika „Niedziela”. W roku 1996 utworzyłem katolickie Radio św. Wojciech i zostałem mianowany pierwszym jego dyrektorem. W roku 1996 odbyłem miesięczny staż w Londynie w biurze do spraw komunikacji Archidiecezji Westminster.

W 1996 roku zostałem skierowany na studia specjalistyczne z komunikacji społecznej na Wydziale Nauk Społecznych Papieskiego Uniwersytetu Gregoriańskiego w Rzymie, które zakończyłem tytułem doktora nauk społecznych w dziedzinie komunikacji w 2001 roku, publikując książkę *Il contributo del bollettino parrocchiale per migliorare la comunione e la comunicazione della parrocchia in Polonia*. Dysertacja ta dotyczy roli i miejsca prasy parafialnej w świecie mediów lokalnych i katolickich. Praca ta pragnęła wskazać, że dostrzegamy dzisiaj kryzys parafii oraz kryzys komunikacji w parafii. Parafia, którą określamy mianem Ludu Bożego, wyraża komunie poprzez takie formy komunikacyjne, które pomagają odkryć pogłębione zrozumienie tego stwierdzenia wszystkim parafianom. Prowadzi to do komunikacji interaktywnej, do dialogu zachęcającego do osobistego zaangażowania wszystkich parafian w życie wspólnoty. Praca wskazywała, że kryzys komunikacyjny w parafii możemy zauważyć w 3 dziedzinach życia parafialnego:

1. Pierwszy to kryzys języka, fundamentalnego środka poprzez który wyraża się wiara chrześcijańska. Odnosi się to przede wszystkim do języka religijnego i języka teologicznego co często prowadzi do niezrozumienia przekazu wiary, brak zrozumienia ze strony słuchaczy i jako skutek brak zaangażowania w codzienne życie wiarą i potrzebę dostosowania języka kościelnego do czasu i miejsca. Rodzi to również zagrożenie rytualizacji życia sakramentalnego.

2. Drugi odnosi się do kryzysu instytucji. Brakuje często dobrej komunikacji między parafiami sąsiednimi jak również komunikacji wewnątrzparafialnej. Nierzadko w parafiach brakuje dialogu, szacunku i wsłuchania się w drugiego. Dialog staje się niemożliwy gdy ci, którzy mają „służyć”, służą jedynie propagandzie.
3. Trzeci odnosi się natomiast do kryzysu dialogu i współodpowiedzialności. Dialog jest fundamentalny w relacjach ze światem, z innymi religiami a tym bardziej wewnątrz samej struktury parafialnej. Istnieje niebezpieczeństwo monologu ze strony instytucjonalnej w parafii. Dominują słowa: „przekazać”, „pomóc”, „zrozumieć”.

Te różne sytuacje kryzysowe zachęcają duszpasterstwo Kościoła do szukania właściwej struktury organizacyjnej i form działania dostosowanych do nowych potrzeb komunikacyjnych w Kościele i społeczeństwie.

Książka *Il contributo del bollettino parrocchiale per migliorare la comunione e la comunicazione della parrocchia in Polonia* pragnęła wskazać na potrzebę, by Kościół współcześnie posługiwał się komunikacją, która nie unika pluralizmu. Podkreśla rolę wspólnoty religijnej, która docenia każdy głos i kreuje komunikację interaktywną.

Jednym z podstawowych środków używanych dzisiaj w bardzo wielu parafiach jest gazeta parafialna i strona internetowa. Badania, które zostały przeprowadzone, dały odpowiedź na pytanie, czy pisma parafialne formują osobowość chrześcijańską oraz czy pomagają w rozwoju wspólnoty parafialnej.

O gazetach kościelnych wydawanych w Polsce można mówić od końca XVIII w. Były one używane zarówno do budzenia ducha narodowego jak i do umacniania wiary. W czasie I wojny światowej było w Polsce 160 tytułów gazet lokalnych. Po wojnie ta liczba się podwoiła. W 1939 r. mamy już 600 tytułów, natomiast liczba gazet parafialnych dochodzi do 150 tytułów, które wychodziły w nakładzie od 500 do 2500 egz. jako tygodniki bądź miesięczniki.

W czasie II wojny światowej istniało ok. 2000 tytułów. Po wojnie wiele z nich ukazuje się ponownie. Sytuacja zmienia się po roku 1950, kiedy zmienia się prawo i wszystkie gazety zostają poddane cenzurze. Kościół w tamtym czasie posiada jedynie 15 tytułów które mogą być drukowane. W latach 1957-1975 Kościół otrzymuje pozwolenie na kolejne 18 tytułów. We wskazanej książce została pominięta cała prasa podziemna, która często była prasą również kościelną. Po zmianach sierpniowych Kościół może wydawać już 71 tytułów gazet i zaczyna organizować własną sieć wydawniczą.

Z powstaniem Komitetów Obywatelskich wiążemy rozkwit prasy lokalnej. Nierzadko te gazety lokalne redagowane są przy parafiach i ukazują się jednocześnie jako gazety lokalne i parafialne. Przed wyborami 4 czerwca 1989 r. istniało już w Polsce ok. 2500 tytułów prasy lokalnej drukowanej przez Komitety Obywatelskie i często również przez parafie. W roku 1989, gdy upada cenzura, rozpoczyna się dynamiczny rozwój prasy, również parafialnej. Kościół w tym czasie posiadał ponad 90 tytułów.

W 1993 powstaje Katolicka Agencja Informacyjna (KAI), która przygotowuje codziennie informacje, a w 1994 r. publikuje katalog prasy kościelnej, w którym wymienia 246 tytułów. bez prasy parafialnej. Dzisiaj Kościół katolicki posiada przeszło 550 tytułów prasy katolickiej.

W rozprawie doktorskiej stwierdzono, że gazety parafialne rodzą się w okresie międzywojennym. W 1939 r. istnieje już 150 tytułów. W latach 1989-1993 istniało od 40 do 80 gazet parafialnych. Na początku 1994 mamy już 150 tytułów. Aktualnie w Polsce istnieje przeszło 10 tys. parafii i prawie 1300 gazet parafialnych. Można powiedzieć, że jedna parafia na 10 posiada własną gazetę parafialną. Zdarza się również, że kilka parafii wydaje jedną gazetę parafialną.

Prowadzone badania potwierdziły, że gazety parafialne są właściwą odpowiedzią na kryzys parafii. Jednym z najważniejszych zadań gazet parafialnych jest ich odniesienie do pracy duszpasterskiej parafii. Służą one formowaniu osobowości chrześcijańskiej w celu konsolidacji wspólnoty parafialnej.

Gazety parafialne są skierowane do konkretnych osób, zapraszają do krytycznej oceny opisanych wydarzeń i pozwalają wielokrotnie wracać do przeczytanych tekstów. Stają się one nowym narzędziem duszpasterskim i formą apostołatu, pogłębiając zarówno katechezę jak i homilię. Przy właściwej dystrybucji docierają do większości rodzin w parafii i mogą w ten sposób stać się narzędziem dialogu wspólnoty parafialnej z tymi wszystkimi, którzy mieszkają na jej terytorium.

Badania ukazały, że prasa parafialna charakteryzuje się prostym językiem dostosowanym do odbiorców, a jej zadaniem jest przede wszystkim budowanie i wzrost wspólnoty parafialnej. Kolejnym bardzo ważnym zadaniem jest formacja również tych, którzy nie czytają innych gazet kościelnych. Zdarza się, że dociera ona również do osób, które nie uczestniczą w życiu parafii i nie uczęszczają na niedzielną mszę świętą.

Moje badania potwierdziły, że gazety parafialne, która edukują, jednoczą, informują i uczą rozrywki rozwijają komunikację parafialną, stają się właściwą odpowiedzią na aktualny kryzys parafii i uczą aktywności w dzisiejszym społeczeństwie.

Podstawowymi funkcjami gazet parafialnych jest budowanie wspólnoty parafialnej i ewangelizacja oraz pomoc wszystkim zamieszkującym terytorium parafii, aby poznali działalność jej i stali się aktywnymi członkami. Kolejnym jej zadaniem jest realizacja funkcji informacyjnej. Mamy na myśli nie tylko informacje o parafii, ale również informacje o różnych formach aktywności parafialnej oraz artykuły mówiące o wielu aspektach życia chrześcijańskiego w konkretnej wspólnocie lokalnej. Jej istotną kwestią jest formacja i edukacja czytelników.

W latach 1997-1998 współpracowałem z Instytutem Badań Pastoralnych CARA (CENTER FOR APPLIED RESEARCH IN THE APOSTOLATE) Uniwersytetu George Town w Stanach Zjednoczonych prowadząc wspólne badania nad komunikacją pastoralną w parafiach.

Od 1999 do 2004 roku sprawowałem posługę duszpasterską w parafiach we Włoszech - w Subiaco i Agosta jako administrator parafialny.

W czasie Wielkiego Jubileuszu Roku 2000 zostałem powołany do pracy w Watykanie w ramach Komitetu Wielkiego Jubileuszu Roku 2000. Do moich zadań należała redakcja polskiej edycji oficjalnego pisma Wielkiego Jubileuszu *Giornale del Pellegrino*. W latach od 2000 do 2004 współpracowałem z Ks. Kardynałem Andrzejem Deskurem, Przewodniczącym emerytowanym Papieskiej Rady do Spraw Środków Społecznego Przekazu jako jego sekretarz.

W roku 2004 powróciłem do Polski i zostałem inkardynowany do nowo powstałej Diecezji Bydgoskiej, gdzie zostałem mianowany jej rzecznikiem prasowym, redaktorem dodatku diecezjalnego „Przewodnika Katolickiego” i asystentem kościelnym oraz koordynatorem diecezjalnym „Fundacji Opoka”. W tym samym roku zostałem mianowany redaktorem odpowiedzialnym za transmisję Mszy św. w Ośrodku Telewizji Polskiej w Bydgoszczy. W ramach współpracy z Ośrodkiem Telewizji Polskiej w Bydgoszczy w latach 2007-2010 byłem jednym z inicjatorów powstania redakcji katolickiej i realizowania programu religijnego „Horyzont” jako asystent kościelny.

W roku 2004 byłem zostałem oddelegowany przez Biskupa Ordynariusza do założenia diecezjalnego pisma „Wiadomości Diecezji Bydgoskiej”. Do roku 2008 byłem jego redaktorem naczelnym. Pismo jest wydawane przez Kurię Diecezji Bydgoskiej.

W ramach swojej pracy w Diecezji Bydgoskiej, zarówno jako rzecznik Diecezji jak i jako proboszcz parafii św. Mateusza w Bydgoszczy, kilkakrotnie organizowałem wypoczynek wakacyjny dla dzieci z Białorusi i z Ukrainy. Jako duszpasterz pracowników środków społecznego przekazu w roku 2005 założyłem Stowarzyszenie Dziennikarzy Katolickich i Prasy Parafialnej i zostałem jego asystentem kościelnym. Dwa razy w roku prowadziłem rekolekcje i dni skupienia dla dziennikarzy.

W roku 2004 rozpocząłem pracę jako wykładowca teologii komunikacji w Wyższym Seminarium Duchownym Diecezji Bydgoskiej w ramach Wydziału Teologicznego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W latach 2005-2008 podjąłem wykłady z komunikacji i dziennikarstwa w Instytucie Nauk Politycznych, a następnie na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.

Od roku 2008 podjął regularną współpracę z Kujawsko-Pomorską Szkołą Wyższą w Bydgoszczy najpierw jako adiunkt na wydziale Prawa i Administracji, następnie jako kierownik Zakładu Zarządzania i Komunikacji. Pełnię funkcję członka Senatu i członka Rady Wydziału Prawa, Ekonomii i Administracji. W 2015 roku zostałem zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy. Od roku 2010 jestem współorganizatorem corocznych Międzynarodowych Konferencji Naukowych pod wspólnym tematem „Jeden świat wiele kultur”. Współorganizatorami Konferencji są: Fundacja Watykańska J. Ratzinger-Benedykt XVI, Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz Urząd Miasta Bydgoszczy.

W latach 2008-2015 organizowałem w Bydgoszczy wraz z Papieską Radą ds. Środków Społecznego Przekazu, Radiem Watykańskim, Katolicką Agencją Informacyjną, Uniwersytetem im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy i Kujawsko-Pomorską Szkołą Wyższą w Bydgoszczy coroczne konferencje naukowe poświęcone etyce w mediach. W roku 2008 zostałem członkiem założycielem Stowarzyszenia Etyki Słowa i w ramach Stowarzyszenia pełnię funkcję zastępcy przewodniczącego sądu koleżeńkiego.

W roku 2012 zostałem mianowany Dyrektorem Centrum Studiów Ratzingera w ramach Fundacji Watykańskiej J. Ratzinger-Benedykt XVI. Została ona powołana 1 marca 2010 r. z woli Ojca Świętego Benedykta XVI. Jej celem jest publikowanie, rozpowszechnianie oraz studium dzieł Księdza Profesora Josepha Ratzingera. Fundacja realizuje swoje zadania głównie poprzez: promowanie wiedzy i studiów z zakresu teologii, organizowanie i wspieranie konferencji o wysokiej randze naukowej i kulturowej oraz nagradzanie naukowców wyróżniających się w dziedzinie publikacji i badań naukowych.

Pierwsza konferencja naukowa Fundacji zorganizowana została we współpracy z Kujawsko-Pomorską Szkołą Wyższą w Bydgoszczy i odbyła się w Bydgoszczy w dniach 27-28.10.2011 r. Podejmując temat *Pielgrzymi prawdy, pielgrzymi pokoju. Dialog kultur, cywilizacji, religii w dobie globalizacji* konferencja ta wpisała się w problematykę dialogu międzyreligijnego w kontekście 25 rocznicy spotkania Jana Pawła II z przedstawicielami religii świata w Asyżu. Zgromadziła ona ponad 100 referentów z 32 uczelni i instytucji polskich oraz zagranicznych.

Jednym z doniosłych owoców tej konferencji była decyzja Ojca Świętego Benedykta XVI o utworzeniu w Polsce Centrum Studiów Ratzingera. Jego uroczystego otwarcia dokonał J. Em. Ks. Kard. Tarcisio Bertone, Sekretarz Stanu Stolicy Apostolskiej 11 czerwca 2012 r. W dniu 1 czerwca tego roku zostałem mianowany jego pierwszym dyrektorem na 5-letnią kadencję.

Celem Centrum Studiów Ratzingera jest promowanie wiedzy i studiów z zakresu teologii i myśli kard. Józefa Ratzingera, organizowanie i wspieranie konferencji naukowych, wyróżnianie naukowców, koordynowanie współpracy uczelni w Polsce i za granicą. Centrum nie jest kolejną uczelnią wyższą, lecz ośrodkiem koordynującym współpracę i dialog między uczelniami i ośrodkami naukowymi kultury. Prowadzi ono badania naukowe i kulturowe, zachęcając do studiowania teologii ze szczególnym uwzględnieniem Pisma Świętego, patrystyki, teologii, nauk społecznych, prawnych i ekonomicznych.

Centrum mieści się w Kujawsko-Pomorskiej Szkole Wyższej w Bydgoszczy, z którą Fundacja Watykańska Józefa Ratzingera-Benedykta XVI podpisała umowę o współpracy w kwietniu 2012 r. Podobna umowa została zawarta również w 2012 r. między Diecezją Bydgoską a Fundacją Watykańską. Ks. Biskup Jan Tyrawa Ordynariusz Diecezji Bydgoskiej na mocy tego porozumienia skierował mnie do pracy w Fundacji Ratzingera.

Fundacja Watykańska poprzez Centrum Studiów Ratzingera zorganizowała 28 konferencji naukowych. W kwietniu 2017 roku z okazji 90 urodzin Papieża emerytowanego Benedykta XVI została zorganizowana wraz z Przewodniczącym Konferencji Episkopatu

Polski J. E. Księdzem Arcybiskupem Stanisławem Gądeckim i Marszałkiem Sejmu RP Markiem Kuchcińskim, konferencja naukowa *Koncepcja państwa w perspektywie nauczania J. Ratzingera/Benedykta XVI*. Odbyła się ona w siedzibie Konferencji Episkopatu Polski 19 kwietnia 2017 roku. Fundację Watykańską J. Ratzinger-Benedykt XVI reprezentował jej Przewodniczący O. Federico Lombardi S.I. W tej konferencji wziął udział Przewodniczący Zgromadzenia Narodowego z Węgier Laszlo Köver. W czasie Konferencji odczytano list od Przewodniczącego Bundestagu Prof. Norberta Lammerta.

W czerwcu 2017 roku zakończył się pierwszy okres mojej pięcioletniej pracy jako Dyrektora Centrum Studiów Ratzingera. Decyzją Rady Fundacji nominacja na Dyrektora Centrum Studiów Ratzingera została przedłużona na kolejne pięć lat. Rozszerza ona kompetencje Dyrektora, zlecając mu koordynację i rozwój współpracy między uniwersytetami i centrami akademickimi w Europie Środkowej i Środkowo-Wschodniej dla pogłębienia znajomości myśli Józefa Ratzingera – Benedykta XVI i aplikacji Jego nauczania do rozważań teologicznych, kulturowych, kościelnych i społecznych.

Centrum realizuje swoje cele poprzez następujące działania: promowanie nauczania kard. J. Ratzingera/Benedykta XVI, realizowanie i wspieranie działań edukacyjnych, rozwijanie międzynarodowej współpracy badawczej i edukacyjnej. Działa w zakresie rozwoju społecznego, rozwija międzynarodową kooperację oraz troskę o tradycje narodowe.

Do zadań Fundacji należy przyznawanie nagrody Ratzingera, organizowanie corocznych konferencji o dużym znaczeniu naukowym oraz fundowanie stypendiów naukowych. Z ramienia Fundacji organizowałem Międzynarodowe Konferencje Naukowe w 2011 r. w Bydgoszczy, w 2012 w Rio de Janeiro, w 2013 w Rzymie, w 2014 w Medellin i w 2015 w Madrycie.

Od roku 2005 jestem członkiem Rady Kapłańskiej Diecezji Bydgoskiej. W roku 2008 zostałem mianowany proboszczem parafii p.w. św. Mateusza Ap. i Ew. w Bydgoszczy. Jako proboszcz corocznie organizuję festyny integracyjne dla mieszkańców Fordonu. W roku 2014 zostałem mianowany kanonikiem gremialnym Kapituły Katedralnej.

Pozostałe tematy badawcze:

Etyka w mediach

Refleksja nad rolą i znaczeniem etyki w mediach w świecie współczesnym stanowiła dla mnie jeden z podstawowych nurtów mojej pracy naukowo-badawczej i dydaktycznej. Przestrzeń, w której funkcjonujemy oraz otaczający świat i człowiek, w dużej mierze budowane są przez środki społecznego przekazu. Ich jakość, rzetelność i odpowiedzialność mają istotny wpływ na nasze funkcjonowanie w otaczającej nas rzeczywistości. Ta powszechna obecność mediów w życiu człowieka niesie ze sobą pewne szanse i zagrożenia.

Odpowiedzialne korzystanie z mediów wymaga odpowiedniego przygotowania i kompetencji. Mogą służyć dobru, pomagać w odkrywaniu prawdy, zdobywaniu wiedzy, ułatwiać dostęp do kultury. Mogą również budować więzy międzyludzkie, integrować społeczeństwo i pomagać w poznawaniu innych kultur czy zwyczajów. Są one ważnym elementem budowania i funkcjonowania społeczeństwa demokratycznego. Dostarczają

ważnych informacji i pełnią funkcję kontrolną wobec sprawujących władzę. Ważne jest również dostrzeganie zagrożeń, które mogą powodować dla społeczeństwa.

W mojej pracy zarówno jako wykładowcy na uczelniach w kraju i za granicą, oraz w czasie organizowanych cykli konferencji naukowych o etyce w mediach, zarówno w Bydgoszczy, Rzymie i innych miastach Polski, pragnąłem zwracać uwagę na bardzo ważną umiejętność rozpoznawania dobra, szanowania godności, wolności i podmiotowości drugiego człowieka. Warunek ten jest niezbędny, by świat medialny pomagał nam otwierać się na innych, by wzmacniał więzy rodzinne i wspólnotowe, uczył tolerancji i nie stwarzał wrażenia, że żyjemy w świecie bez jakichkolwiek zasad. Z tego powodu informacja nie może być wyłącznie traktowana jako towar a jako element budowania społeczeństwa.

Dialog kultur i religii

Kolejny temat badawczy dotyczy roli dialogu w budowaniu dzisiejszego społeczeństwa. Współczesny zglobalizowany świat nieustannie przypomina nam, że zamieszkując jedną planetę, spotykamy na niej współistniejące kultury i religie. Niosą one ze sobą różne wartości, zasady moralne czy życiowe mądrości. Niestety coraz częściej możemy zaobserwować w dzisiejszym świecie pewne tąpnięcie kulturowe nazwane kryzysem sensu oraz wizji człowieka. Coraz trudniej odpowiedzieć na pytanie o to, kim jest człowiek. Do rozwoju społeczeństwa, współpracy między różniącymi się ze sobą religiami czy kulturami potrzebny jest właściwy sposób komunikacji. Najbardziej wartościową jego formą jest dialog. Św. Jan Paweł II mówił, że dialog musi zmierzać do tego, by uznane były specyficzne właściwości i odrębności poszczególnych ludzi i grup z zachowaną przestrzenią wolności.

Strukturalna różnorodność współczesnej cywilizacji, wielokulturowość oraz duży wybór ideałów społecznych bywają przyczyną wykluczenia jednostek i całych społeczeństw, braku tolerancji, a nawet konfliktów zbrojnych. Dialog jako nakaz naszych czasów powinien być drogą do rozwiązywania wielorakich problemów w wielokulturowym świecie. Nie oznacza on rezygnacji z własnych przekonań lub utraty własnej tożsamości. Może natomiast stać się cennym źródłem wiedzy o wartościach innych kultur i przyczynić się do poszerzenia wiedzy o nas samych oraz o własnej kulturze.

Myśli te pragnę realizować w ramach różnych wykładów i ćwiczeń prowadzonych w Polsce i za granicą. Bardzo dobrą formą nauki szacunku i dialogu jest prowadzona przeze mnie od wielu lat wraz z grupą współpracowników Akademia Liderów (Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy). Ważnym elementem badań naukowych w tej dziedzinie była współpraca z Inspektorem Wsparcia NATO W Bydgoszczy, z uczelniami w Turcji (Konia) i w Grecji (Ateny), gdzie przeprowadzałem cykle wykładów na ten temat. Bardzo wysoko cenię sobie organizowane konferencje naukowe dotyczące tych tematów w ramach pracy w Fundacji Watykańskiej J. Ratzinger-Benedykt XVI w Rio de Janeiro, Medelin, Madrycie, Rzymie, Warszawie i w Bydgoszczy.

Ważnym elementem tego projektu badawczego jest cykl konferencji pod wspólnym tytułem „Jeden świat wiele kultur”, realizowany w Bydgoszczy od 2010 roku. Od roku 2011 pełnię funkcję wiceprzewodniczącego komitetu naukowego tej konferencji. Gromadzi ona naukowców z wielu krajów Europy i świata.

Internet a relacje międzyludzkie

W moich badaniach ważnym tematem jest Internet i jego różne relacje. Dynamiczny rozwój Internetu coraz szybciej zmienia otaczający nas świat i staje się przyczyną ogromnych transformacji społecznych i prawie zdominował kulturę masową. Człowiek coraz częściej mimo swojej woli staje się zniewolony przez nowoczesne środki przekazu oraz przekazywane przez nie informacje. Jednymi z podstawowych cech Internetu są jego globalność i masowość, a głównym elementem jest społeczność. Społeczność internetowa staje się nie tylko coraz liczniejsza ale również coraz bardziej zaawansowana technicznie. Nikt nie przewidział głębokości społecznych zmian powodowanych przez nowe technologie zwłaszcza na płaszczyźnie stosunków międzyludzkich. Uczeni różnią się opiniami dotyczącymi charakteru tych zmian, czy przeważają zmiany pozytywne, czy negatywne. Jedni uważają, że Internet sprzyja pogłębieniu izolacji społecznej, gdyż odcina ludzi od naturalnych interakcji, inni natomiast podkreślają, że Internet zapewnia większą ilość interakcji, gdyż przełamuje bariery odległości oraz pozwala komunikować się ludziom o wspólnych zainteresowaniach na całym świecie.

Moje badania pokazują, że współczesny człowiek coraz więcej czasu spędza w wirtualnym świecie Internetu. Od wielu lat badam wpływ Internetu na relacje międzyludzkie, na rodzinę, na tożsamość człowieka oraz budowanie małych ojczyzn w społeczeństwie lokalnym. Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego powołał mnie na eksperta, abym przygotował w zespole specjalistów strategię województwa w dziedzinie rozwoju relacji międzyludzkich. Owocem tych badań był również cykl konferencji naukowych przeprowadzonych wraz z Papieską Radą ds. Środków Społecznego Przekazu. Radiem Watykańskim, Katolicką Agencją Informacyjną oraz różnymi uczelniami z Polski i z zagranicy poświęconych wpływowi Internetu na różne aspekty życia człowieka, rodziny i społeczeństwa.

Podstawą mojej habilitacji jest zwieńczenie ostatniego projektu badawczego poświęconego zagadnieniom Ewangelizacji w Internecie. Ukazał się on w formie książkowej zatytułowanej *Internet w Kościele - Kościół w Internecie. Cyfrowa agora przestrzeni nowej ewangelizacji* w Wydawnictwie Bernardinum w roku 2019, (231 stron).

Wiek XX przyniósł gwałtowny rozwój technologii informatycznej i elektronicznej. Zmienił Świat i człowieka. Środki przekazu nabrały ogólnoświatowego zasięgu do tego stopnia, że świat stał się globalną wioską. Aby każdy z ludzi mógł uczestniczyć w globalnej wymianie myśli, użyto anten satelitarnych, telefonów komórkowych i sieci internetowej. Dzisiaj człowiek nie może już wyobrazić sobie życia bez tej technologii. Zaprzysiął się z komputerem do tego stopnia, że bez niego nie może żyć. Stał się istotą informatyczną.

Z rozwoju łączności środków przekazu nie może być wyłączony żaden człowiek ani żadna wspólnota, gdyż natłok informacji podawanych w serwisach nie omija nikogo. W ten proces włączył się też Kościół katolicki. Punktem wyjścia był Sobór Watykański II oraz poświęcony tej tematyce dokument - Dekret o środkach społecznego przekazywania myśli

Inter mirifica. Ojcowie soborowi napisali, że Kościół ma niezbywalne prawo do edukacji społeczeństwa, posługując się wszelkimi dostępnymi środkami. Stawką jest bowiem zbawienie i doskonałość życia. O tym, jak ważna była sprawa ewangelizacji, świadczy m.in. fakt, że Sobór Watykański użył słowa *Ewangelia* tylko raz, natomiast Sobór Watykański aż 18 razy mówił o konieczności ewangelizacji, a 31 razy o ewangelizacji.

Owocem pracy ojców soborowych było ustanowienie Światowego Dnia Środków Społecznego Przekazu, ogłoszonego przez Pawła VI jako wyraz większego zaangażowania się Kościoła w świat mediów. Pierwszy taki dzień odbył się 7 maja 1967 r., a później obchodzony był ze stosownym orędziem co roku. Przyjął się zwyczaj, że orędzie na Dzień środków Społecznego Przekazu papież ogłasza 24 stycznia - wspomnienie św. Franciszka Salezego - patrona dziennikarzy i prasy.

Od czasów Soboru Watykańskiego II coraz więcej koncentrujemy nasze poszukiwania w sposób otwarty i pozytywny na refleksji dotyczącej środków społecznego komunikowania oraz wpływu, jaki one wywołują na opinię publiczną. W niniejszej publikacji pragnę ukazać pogłębioną refleksję na temat relacji Kościoła z Internetem oraz Internetu z Kościołem z perspektywy ostatnich kilku dekad.

Dzisiaj coraz częściej mówimy o znaczeniu komunikacji i edukacji w życiu poszczególnego człowieka i całych społeczeństw. Z jednej strony proces socjalizacji dokonuje się w rodzinach, w szkołach, w parafiach. Z drugiej jednak strony coraz większy wpływ na naszą socjalizację ma *social network*. Pomiedzy tymi wpływami znajduje się osoba ludzka, prawdziwy odbiorca ogromnej ilości danych, wiadomości czy informacji. Od czasu powstania Web 2.0 osoba ta przestaje być jedynie odbiorcą, a staje się również współpracownikiem i współtwórcą otaczającego świata. Każdy uczestnik wraz z innymi uczestnikami, połączonymi przez Internet, może tworzyć nowe wspólnoty tematyczne, nowe miejsca socjalizacji, w których szybko tworzą się relacje międzyludzkie, chociaż często nie są to relacje osobowe. Mamy przed sobą nowy sposób tworzenia się relacji międzyludzkich dzięki nowym formom komunikacji.

Moja publikacja nie tylko stawia pytanie o to, co może zrobić Kościół w tej sytuacji. Pragnie również wskazać, w jaki sposób powinien on współpracować z nowymi mediami, wykorzystując je do dzieła nowej ewangelizacji. Nowe media są pierwszym areopagiem współczesnego czasu i jako takie nie mogą służyć jedynie do przekazywania przesłania chrześcijańskiego, ale przesłanie to trzeba zintegrować z nową kulturą rozwijającą się dzięki najnowszym środkom społecznego przekazu. Kościół coraz bardziej zdaje sobie sprawę, że nie może ewangelizować bez obecności w nowych mediach, które stają się nie tylko narzędziami komunikacji, ale również środowiskiem, w którym przebywa współczesny człowiek.

Pierwszym papieżem, który mierzył się z Internetem, był Jan Paweł II. Widział potrzebę cyfrowej ewangelizacji ludów i narodów. Warto dodać, że według wielu autorów przez całe wieki ewangelizacja była niedoceniana. Nawet wówczas, kiedy używano tego terminu, ewangelizację traktowano jako kwestię drugorzędną. Obecnie najwyraźniej jesteśmy świadkami narodzin nowego katolicyzmu, który nie tracąc swojego wymiaru

instytucjonalnego, sakramentalnego i społecznego, jest autentycznie ewangeliczny¹ - zauważa amerykański kardynał Avery Dulles. Określa tym samym siłę i rozmach ewangelizacji papieża z Polski. George Weigel doda, „iż w chwili śmierci Jana Pawła II można było z dużym prawdopodobieństwem twierdzić, że papieskie rozumienie soboru jako odskoczni, z której trzeba rozpoczynać nową ewangelizację na wzór Dziejów Apostolskich, będzie jeszcze przez jakiś czas kształtowało katolicką samoświadomość i katolicką praktykę - zwłaszcza że najsilniej tętniące życiem części światowego Kościoła to te, które wzięły sobie do serca nauczanie Jana Pawła II na temat nowej ewangelizacji”². Internet miał zatem dla niego wymiar duszpasterski i misyjny. Nazywał go „nowym forum” w sensie nadanym temu słowu przez starożytnych Rzymian - jako miejsce otwarte dla szerokiego ogółu obywateli, gdzie podejmowano decyzje dotyczące polityki i interesów oraz wypełniano obowiązki religijne; było to miejsce, w którym toczyło się życie społeczne miasta i gdzie na światło dzienne wychodziły najlepsze i najgorsze strony natury ludzkiej. Forum było zatłoczoną i tętniącą życiem przestrzenią w środku miasta, miejscem, które odzwierciedlało kulturę otaczającego środowiska, a jednocześnie tworzyło własną kulturę. W nie mniejszym stopniu dotyczy to również cyberprzestrzeni, która jest niejako nowym horyzontem otwierającym się przed nami u zarania trzeciego tysiąclecia. Podobnie jak wszystkie nowe horyzonty w minionych epokach, również i ten kryje niebezpieczeństwa i obietnice, a także zapowiedź przygody, tak charakterystycznej dla innych okresów przemian. Nowy świat cyberprzestrzeni pobudza Kościół do uczestnictwa w tej wspaniałej przygodzie, jaką jest wykorzystanie potencjału nowych technologii w dziele głoszenia Dobrej Nowiny”³.

Obszerną bibliografię o związku między Kościołem a Internetem można znaleźć zgrupowaną w wielu kategoriach uwzględniających badania psychologiczno-socjologiczne, teologiczno-wychowawcze oraz kazuistykę. Późniejsze nauki o Internecie z perspektywy Kościoła zawierają następujące materiały: Darlei Zanon (2013), *Chiesa e società in rete. Elementi per una cyberecclesiologia*, Pierre Babin & Angela Ann Zukowski (2000), *Ewangelia w cyberprzestrzeni: pielęgnować wiarę w wieku Internetu*; Igino Domanin & Stefano Porro (2001), *Il Web sia con voi. Un campanello d'allarme per la Chiesa cattolica*; Vincenzo Comodo & Gian Franco Poli (2002), *Cliccate e vi sarà @perto, Spunti per la missione della Chiesa in Internet*; Paolo Apolito (2002), *Internet e la Madonna. Sul visionarismo religioso in Rete*; Gianni Maritati (2002), *La parrocchia in rete: Internet come avventura pastorale*; Franco Mazza (2002), *La comunicazione virtuale: aspetti socio-antropologici, implicazioni per l'etica e l'evangelizzazione*, Józef Kloch, *Kościół w Polsce wobec Web 2.0* (2013). Jednak najwięcej z tych prac ukazuje cenne i pomocne wiadomości dla osób zajmujących się informacją kościelną - mają oni skłonności do przyjęcia opisowego oraz często moralizującego podejścia.

Podobnie jak Jan Paweł II o roli Internetu myślał Benedykt XVI, który wiernie towarzyszył wcześniej Janowi Pawłowi II jako prefekt Kongregacji Doktryny Wiary, a

¹ A. Dulles, *John Paul II and the New Evangelization*, w: tenże, *Church and Society. The Lawrence J. McGinley Lectures, 1988-2007*, New York: Fordham University Press 2008, s. 88.

² G. Weigel, *Kres i początek...*, s. 476.

³ Jan Paweł II, Orędzie na 36 Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu *Internet – nowe forum głoszenia Ewangelii*, OsRom, wyd.pol., 242 (2002) s. 9.

później jako papież przypominał rolę Internetu, wykorzystując go do głoszenia Dobrej Nowiny. Internet docenia też papież Franciszek.

Celem działania papieża jest bowiem dotarcie z orędziem Ewangelii do wszystkich ludów, aby wyklądać prawdy wiary, głosić kerygmat oraz skutecznie przekazywać świadectwo Kościoła. Internet stwarza wielkie możliwości w dawaniu świadectwa o Bogu. Jest skutecznym środkiem w ewangelizacji. W tym względzie możliwości głoszenia Ewangelii mają nie tylko świeccy, ale również duchowni. Ważną rolę mogą w tym dziele pełnić dziennikarze i publicyści, współtworzący programy informatyczne i publicystyczne, ukazując dziedzictwo dobra. Jan Paweł II stwierdził, że w ten sposób pracownicy środków przekazu przyczyniają się do „budowania pokoju we wszystkich częściach świata mogą to czynić, burząc mury wzajemnej nieufności, domagając się poszanowania różnicy poglądów oraz dążąc nieustannie do porozumienia i szacunku między poszczególnymi narodami, a nawet więcej jeszcze: do pojednania i miłosierdzia”⁴.

Bogactwo środków przekazu stanowi dla współczesnego człowieka obok licznych korzyści, także zagrożenie i wyzwanie. Sieci internetowe to raj dla szkodliwych bodźców, które atakując zmysły, świadomość i podświadomość człowieka, niszczą jego strukturę wewnętrzną. Człowiek zapomina o swojej duchowości, a łudząc się materialną i hedonistyczną wizją szczęścia, tkwi w imaginacji. Niektórzy gubią się w sieciach i uzależniają od ich oglądania. Środki społecznego przekazu, wykorzystując pożyteczność ciała i możliwość rozpalenia ludzkich instynktów, potrafią zrobić z tego zły pożytek. Człowiek nie jest niczym zdeterminowany, więc może robić, co mu się podoba. Pisze o tym i przestrzega Benedykt XVI w swojej Encyklice *Deus Caritas Est* w numerze 5: „Eros sprowadzony jedynie do „seksu” staje się towarem, zwykłą „rzeczą”, którą można kupić i sprzedać, co więcej - sam człowiek staje się towarem. W rzeczywistości to nie jest wielkie „tak” człowieka dla swojego ciała. Przeciwnie, człowiek uważa teraz ciało i seksualność jedynie za materialną część samego siebie, którą można używać i wykorzystywać w sposób wyrachowany. Część, której nie postrzega w kategoriach wolności, natomiast jako coś, co on, na swój sposób, usiłuje uczynić zarazem przyjemnym i nieszkodliwym”⁵. Wielu ztraca ostateczny sens życia - wieczność, ale u wielu zauważa się odruchy obronne przed nowością i iluzją.

Rozwój działalności ludzkiej sprawia, że człowiek zaczyna przypominać inteligentną maszynę elektryczną. Sterowany przez maszyny i podłączony do globalnej sieci, nie potrafi odróżniać rzeczywistości od fikcji. W mnogości informatycznej człowiek postnowoczesny traci orientację. Poprzez nadmiar wrażeń nie potrafi odróżnić dobra od zła. Co jest tego przyczyną? Brak milczenia. Benedykt XVI pisze, że „w milczeniu słyszymy i poznajemy lepiej samych siebie, rodzi się i pogłębia myśl, z większą jasnością rozumiemy to, co chcemy powiedzieć, albo to, czego oczekujemy od drugiego, dokonujemy wyboru, jak wyrazić siebie. Milknąc, pozwalamy drugiej osobie mówić, wyrazić siebie, a sobie samym pozwalamy na to, by nie być przywiązani jedynie do naszych słów czy też naszych idei, bez stosownej

⁴ Jan Paweł II, Orędzie na 37. Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu *Środki społecznego przekazu w służbie prawdziwego pokoju w świetle encykliki „Pacem in terris”*, w: OsRom, wyd. pol., 251 (2003), nr 3, s. 122.

⁵ Benedykt XVI, Encyklika *Deus Caritas est* 5.

wymiany myśli. (...) Tam, gdzie jest dużo wiadomości i informacji, milczenie staje się niezbędne do odróżnienia tego, co jest ważne, od tego, co jest zbędne lub drugorzędne. Z tego względu konieczne jest tworzenie odpowiedniego środowiska, pewnego rodzaju „ekosystemu”, który potrafiłby równoważyć milczenie, słowo, obrazy i dźwięki”⁶.

Milczenie sprzyja duchowemu rozwojowi i świadectwu. Wciąż pozostaje aktualne wezwanie Pawła VI, które przypominał Jan Paweł II: „Człowiek naszych czasów chętniej słucha świadków niż nauczycieli, a jeśli słucha nauczycieli, to dlatego, że są świadkami”⁷. Świadectwo to jest znakiem nadziei dla wszystkich pomimo znaku sprzeciwu wobec Ukrzyżowanego i Zmartwychwstałego Pana.

Czy zatem wynalazki technologii mogą być jedynym sensem egzystencji ludzkiej? W Katechizmie Kościoła Katolickiego czytamy: „Pragnienie Boga jest wpisane w serce człowieka, ponieważ został on stworzony przez Boga i dla Boga. Bóg nie przestaje przyciągać człowieka do siebie i tylko w Bogu człowiek znajdzie prawdę i szczęście, których nieustannie szuka”⁸. Prawda, którą wcześniej wyraził już św. Augustyn, pozostaje wciąż aktualna.

W napięciu między dobrym a złym wykorzystaniem sieci internetowych toczy się walka o człowieka. Kościół ma tutaj wiele do powiedzenia, szczególnie zaś autentyczni świadkowie wiary, którzy dzieląc się Dobrą Nowiną, są zaczątkiem nowego świata. Tak myślał Jan Paweł II, który interpretując nauczanie Soboru Watykańskiego II, nie zapominał o znaczeniu mediów i przygotowywał wiosnę Kościoła. Ewangelizacja to nie tylko duchowni, to również świeccy, którzy w dziedzinie internetowej mają wielkie możliwości interpretacji świata poprzez Słowo Boże.

Moja rozprawa jest próbą dokonania oceny Internetu jako głównego źródła informacji społecznej w dziele ewangelizacji realizowanej przez Kościół. Trzeba zapytać jak podchodzić do Internetu i z nim się zmierzyć? W jaki sposób Kościół powinien być uwzględniony w wielkiej przemianie ludzkiej świadomości i ludzkich serc? Czy proponowane koncepcje człowieka, które preferuje współczesny informatyczny świat, są w stanie zaspokoić ludzkie pragnienia i dać odpowiedź na najgłębsze pytania.

W niniejszej pracy zastosowałem następujące metody badawcze: hermeneutyka biblijna i teologiczna, komparatystyka kulturowa, analiza komunikacji międzyludzkiej oraz badanie nowych form wypowiedzi.

Źródłem, w którym obecne są teksty o Internecie jest zarówno bogata literatura przedmiotu, a zwłaszcza nauczanie papieży: Jana Pawła II, Benedykta XVI i Franciszka, jak również inne opracowania na ten temat. W tym celu zastosowano krytykę analizy źródeł nauczania papieskiego, aby następnie dokonać syntezy i ukazać bogactwo ich treści i wyciągnąć z niej właściwe wnioski. W pracy wykorzystano równocześnie metodę porównawczą ukazującą zbieżność, a także różnice w nauczaniu tych trzech papieży na temat Internetu.

⁶ Benedykt XVI, Orędzie na 46. Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu *Milczenie i słowo drogą ewangelizacji*, 24.01.2012.

⁷ Por. Jan Paweł II, Posynodalna adhortacja apostolska *Ecclesia in Europa*, 49; por. Paweł VI, Adhortacja apostolska *Ewangelii nuntiandi*, 41.

⁸ KKK 27.

Praca składa się z czterech rozdziałów. Pierwszy poświęcony jest społeczeństwu sieci, czyli wszystkim tym, którzy odwiedzają strony internetowe. W rozdziale jest mowa o początkach i rozwoju Internetu. Następnie zapoznajemy czytelnika z rozwojem tego medium w Polsce. Wraz z rozwojem Internetu pojawiają się różne formy wykorzystania go w dziedzinie ludzkiego rozwoju. W pracy zwrócono uwagę na wykorzystanie Internetu w szeroko pojętej edukacji, w rozwoju gospodarczym i handlowym społeczeństwa oraz w rozwoju nowych form komunikacji między ludźmi. Ważnym elementem wykorzystania Internetu jest świat wirtualnej rozrywki.

Nie można jednak zapomnieć o zagrożeniach, które niesie ze sobą sieć. Ten środek informacji nierzadko staje się elementem przekazywania złych wzorców, przemocy i agresji, co niekorzystnie wpływa zwłaszcza na osobowość dzieci i młodzieży. Należy także podkreślić szkodliwość pornografii, która nie tylko niszczy psychikę dzieci i młodzieży, ale negatywnie wpływa na związki małżeńskie, doprowadzając nierzadko do ich zerwania. Internet niesie ze sobą ogromne niebezpieczeństwo uzależnienia. Użytkownicy Internetu coraz częściej tracą wiele czasu na przebywanie w świecie wirtualnym, zapominając o świecie realnym. Innym zagrożeniem, o którym wspomina praca, jest problem manipulacji w sieci.

Drugi rozdział opisuje w jaki sposób nowe media, a szczególnie Internet, mogą odpowiedzieć na wyzwania, które niesie ze sobą trzecie tysiąclecie. Na początku zostały omówione przemiany społeczne charakteryzujące epokowe zmiany w trzecim tysiącleciu. Następnie zwrócono uwagę na problem nowej ewangelizacji w zmieniającym się świecie i jej znaczenie dla współczesnego Kościoła. W dobie globalizacji Kościół nie może stronić od internetowych sieci, gdyż czynią one wiele dobrego, niemniej jednak powodują też spustoszenie duchowe. Internet jest dla Kościoła ważnym elementem komunikacji społecznej, ważnym narzędziem nowej ewangelizacji. Niniejsza praca wskazuje też na znaczące różnice między ewangelizacją permanentną a nową ewangelizacją. Wykorzystanie nowych mediów, a w szczególności Internetu, staje się w dzisiejszych czasach koniecznością, by dotrzeć do współczesnego człowieka. Rozdział ten pragnie również zwrócić uwagę na coraz większy brak kapłanów i na znaczenie sieci w docieraniu do coraz większej liczby odbiorców.

Trzeci rozdział jest poświęcony nauczaniu papieży o Internecie. Jan Paweł II, Benedykt XVI oraz Franciszek zawsze popierali działania internetowe, widząc w nich nowe możliwości dla ewangelizacji. Z tej racji nie tylko wydawali stosowne dokumenty poświęcone Internetowi, ale je uszczegółowiali, podkreślając rolę kapłanów i świeckich.

Jan Paweł II jako pierwszy papież wskazuje na znaczenie Internetu dla wspólnoty Kościoła. Mówi o nowej ewangelizacji i konieczności budowania kultury przepełnionej duchem Ewangelii. Benedykt XVI jest papieżem ustanawiającym Papieską Radę ds. Krzewienia Nowej Ewangelizacji. Wskazuje na znaczenie milczenia w procesie komunikacji międzyludzkiej i komunikacji z Bogiem oraz przypomina o roli kapłanów w ewangelizacji internetowej. Papież Franciszek poprzez adhortację *Evangelii gaudium* oraz przesłania na Dzień Środków Społecznego Przekazu przypomina o Bożym miłosierdziu i o potrzebie właściwej edukacji w dziedzinie wykorzystania nowych mediów i Internetu.

Ostatni, czwarty rozdział ukazuje, w jaki sposób nowe technologie mogą służyć nowej ewangelizacji. Przypomina uprzedzenia, które pojawiały się w Kościele wobec Internetu, ale również wskazuje na to, że cały czas rozwijające się nowe technologie pozwalają docierać do coraz szerszego kręgu odbiorców. Następnie dokonano analizy magisterium Kościoła odnośnie nowych mediów. Praca wskazuje na to, jak często w dokumentach Kościoła Internet ukazywany jest jako zasób dla ewangelizacji, ale jednocześnie zwraca uwagę na rodzące się problemy etyczne związane z jego wykorzystaniem. Dokonano również analizy ukazującej porównanie czasów apostoelskich z epoką Internetu, wskazując na powracające zjawiska neopoganizmu, prześladowania chrześcijan oraz ich zmniejszającej się liczby. Rozdział ten kończy się wskazaniem, na ile Internet poprzez wzmocnienie takich zjawisk, jak inkulturacja wiary, dialog interkulturowy i międzyreligijny może stać się odpowiedzią na wcześniej wskazane problemy. Internet pomaga rozwijać nowy model ewangelizacyjny, którego nie wolno zmarnować.

Niniejsza praca pragnie zwrócić uwagę na aktualność omawianego zagadnienia. Mówiąc o bardzo szybkim rozwoju Internetu oraz jego powszechności w codziennym użyciu dużej części społeczeństwa, wskazuje na konieczność obecności Kościoła w tej „cyfrowej agorze”.

Korzystanie z technologii cyfrowych pozwala Kościołowi na dialog ze współczesnym człowiekiem z użyciem metod, które do tej pory były nieznane. Wspólnota wierzących, by móc z nich korzystać, powinna je poznać i nauczyć się nimi posługiwać. Niniejsza publikacja nie wyczerpuje zagadnienia relacja Kościół - Internet. Przeciwnie pragnie ukazać ewolucję wzajemnych relacji między Kościołem a Internetem w nauczaniu papieży: Jana Pawła II, Benedykta XVI oraz Franciszka. Przedstawia ona podejście krytyczne do omawianego zagadnienia zachęcające do dalszego rozwoju przedstawionych tez, wymiany myśli oraz kulturowej konfrontacji w relacji Kościół - Internet.

Dzisiejszy świat podlega szybkiemu rozwojowi, szczególnie w dziedzinie nowych technologii. Sieć internetowa przedstawia środowisko w ciągłej ewolucji. Internet w ostatnim czasie dokonał bardzo szybkiego wzrostu znaczenia dla życia pojedynczego człowieka i całego społeczeństwa. Fakt ten sprawił, że zmiany te zachęcają do szczególnych badań myślicieli i naukowców oraz do stawiania pytań, czym jest sieć i czy naprawdę zmieniła ona nasz sposób myślenia.

Odpowiedzi na te pytania są bardzo różnorodne. Niektórzy potwierdzają takie zmiany, inne utrzymują, że nowe media, szczególnie te cyfrowe, nigdy nie będą mogły zmienić sposobu pracy naszego mózgu. Wprowadzenie nowoczesnych środków społecznego przekazu bardzo wpłynęło na sposób tworzenia się kultury oraz na nowe formy komunikacji. Nie należy jednak zapominać, że pozostają one jedynie narzędziem w ręku człowieka, który może posługiwać się nimi w dobry lub zły sposób. Środki Przekazu, a szczególnie Internet, mogą stać się zagrożeniem i być niebezpieczne, ale mogą oferować również ogromne możliwości. Do człowieka należy wybór, czy będzie posługiwał się nimi w sposób inteligentny. W ostatnim czasie Kościół często zachęcał, by środki komunikacji oraz osoby, które się nimi posługują, włączyły się w przekazywanie pozytywnego przekazu.

Internet i nowe technologie są „cudownymi narzędziami”, ale nie mogą być wykorzystywane przeciwko człowiekowi i jego godności. W taki kontekst wpisuje się zachęta do dawania chrześcijańskiego świadectwa. Warto stawiać pytanie - w jaki sposób dzisiaj możliwe jest świadczenie o Jezusie Chrystusie w cyfrowym świecie, czyli w środowisku, które charakteryzuje się super szybkimi połączeniami. W tej nowej rzeczywistości potrzeba na nowo szukać odpowiedzi na pytanie, co to są relacje międzyludzkie oraz czy potrzeba je na nowo definiować.

Internet ze względu na to, że wielka część populacji globalnej z niego korzysta, domaga się obecności katolików, którzy wchodząc w dialog z innymi użytkownikami sieci, głoszą tam Ewangelię. Wierzący zaproszeni są, by uczynić wszystko, aby „otworzyć na oścież drzwi Chrystusowi w tym cyfrowym kontynencie”. Zachęca ich do tego św. Paweł w Liście do Koryntian: „biada mi gdybym nie głosił Ewangelii”⁹.

Kościół z odwagą podejmuje wyzwania związane z obecnymi przemianami w otaczającym nas świecie. Przez wieki ewangelizacja oznaczała dotarcie z przesłaniem Dobrej Nowiny do nowych obszarów geograficznych. Dzisiaj natomiast odnosi się ona do wchodzenia w nowe kręgi kultury, a szczególnie kultury cyfrowej.¹⁰ W przypadku Internetu ewangelizujący muszą zwrócić uwagę na zupełnie nowe problemy. Internet nie uczy wartościowania ogromnej ilości informacji w nim zawartych. Innym z problemów jest bezrefleksyjny sposób z niego korzystania. Jest z tym związany również w pewnym sensie relatywistyczny sposób myślenia prowadzący do wyzbycia się osobistej odpowiedzialności i zaangażowania.

Nowe technologie stwarzają ewangelizacji niespotykane dotąd możliwości. Wagę portali internetowych, a przede wszystkim serwisów społecznościowych w swoim nauczaniu podkreślali wielokrotnie papieże.¹¹ Mogą one stać się pomocne w dialogu ze współczesnym światem. Serwisy społecznościowe stanowią dzisiaj integralną część społeczeństwa dlatego ważne jest, by Kościół coraz bardziej był na nich obecny. Facebook, YouTube, Twitter oraz wiele im podobnych, czekają na poważne opracowania naukowe w kontekście ewangelizacji.

Sieć daje nam dzisiaj ogromne możliwości, by z naszym przesłaniem trafiać do wielu ludzi w ich środowisku domowym. Sytuacja ta stwarza Kościołowi szansę, by w następstwie komunikacji przyprowadzić te osoby do wspólnoty wierzących oraz ułatwić powrót do życia sakramentalnego. Niestety ciągle mała jest świadomość potrzeby świadczenia własnej wiary w Internecie i na forach społecznościowych. Internet jako przestrzeń bezrefleksyjna i relatywistyczna potrzebuje ewangelizacji oraz świadectwa chrześcijan. Internet stwarza wspólną okazję do dialogu ze współczesnym człowiekiem.

Po to, by sieć znalazła zastosowanie w nauczaniu Kościoła potrzeba odpowiednio przygotować nie tylko kapłanów, katechetów, czy osób zaangażowanych w duszpasterstwo.

⁹ 1 Kor 9,16.

¹⁰ Por. Jan Paweł II, *Internet, nowe forum głoszenia Ewangelii...*, dz. cyt. S. 24.

¹¹ Por. Benedykt XVI, *Serwisy społecznościowe: portale prawdy i wiary; nowe przestrzenie dla ewangelizacji*, OsRom, wyd. pol., 351(2013), nr 3-4, s. 10-12.; J. Kloch, *Kościół w Polsce...*, dz. cyt., s. 240-243.

Takiego przygotowania oczekują również wszyscy wierzący, by mogli stawać się świadkami Ewangelii na „cyfrowym kontynencie”.

Aby zmienić tę sytuację, potrzebne jest opracowanie nowego systemu edukacji medialnej w seminariach duchownych, na wyższych uczelniach oraz w formacji laikatu na poziomie diecezjalnym i parafialnym. Wydaje się bardzo wskazane, by wykładowcy wyższych uczelni pogłębiali badania nad siecią, nad funkcjonowaniem forów społecznościowych, z perspektywy teologiczno-pastoralnej. Inną dziedziną, którą potrzeba rozwijać, jest możliwość wykorzystania komunikacji społecznościowej w dziedzinie rozwoju duchowości chrześcijańskiej. Coraz powszechniejsze stają się internetowe kursy formacji chrześcijańskiej czy biblijnej oraz rekolekcje internetowe. Czekają one na pełniejsze opracowanie naukowe i pastoralne. Wydaje się zasadne, by już w katechizacji szkolnej przygotowywać dzieci i młodzież do właściwego posługiwania się siecią oraz do potrzeby dawania tam świadectwa swojej wiary.

Kościół zapraszany jest dzisiaj do otwierania przestrzeni dialogu ze światem i z człowiekiem, a Internet, staje się narzędziem, które umożliwia bardzo szeroką jego realizację. Ważne jest jednak by nie zapominać, że Internet przez swoją niekompletność nie wyczerpuje doświadczenia człowieka. Wobec tego faktu nie tylko Kościół, ale również całe społeczeństwo zachęcane jest do poszukiwania tego, co będzie łączyło i integrowało wymiar wirtualny z realnym.

Niniejsza rozprawa habilitacyjna jest próbą sformułowania odpowiedzi na pytanie: w jakim stopniu nowe narzędzie komunikacyjne, jakim jest Internet, może zostać skutecznie użyte do ewangelizacyjnej misji Kościoła. Odpowiedź na to pytanie budowana jest w czterech rozdziałach. W pierwszym rozdziale skupiłem się na opisie nowego fenomenu tzw. „społeczeństwa sieci”, tworzonego przez ludzi korzystających z Internetu. Czytelnik poznaje kulisy historyczne oraz obszary, w których Internet znalazł szerokie zastosowanie: edukacja, gospodarka, handel, komunikacja, rozrywka. Nie zabrakło także uwrażliwienia na problematykę ciemnej strony Internetu, czyli związanych z nim zagrożeń.

Drugi rozdział książki odpowiada na pytanie, jak nowe media, a szczególnie Internet, mogą sprostać wyzwaniom, wobec których staje Kościół katolicki na początku trzeciego tysiąclecia? Świadomy przemian społecznych i kulturowych Kościół musi szukać nowych dróg dotarcia z ewangelicznym przesłaniem do współczesnych ludzi. Tak jak w epoce apostołskiej w celu szerzenia Ewangelii korzystano z pisania tradycyjnych listów, tak dziś skorzystać należy z najnowszych kanałów przekazu informacji i formacji, jakie oferuje Internet.

Rozdział trzeci przedstawia nauczanie trzech papieży ery cyfrowej na temat Internetu. Pierwszym papieżem, który zwrócił uwagę na doniosłą rolę Internetu był Jan Paweł II. Mówił m.in. o „erze komputerów”, a Internet nazywał „nowym forum” głoszenia Ewangelii. Uwrażliwiał na etyczny aspekt korzystania z sieci oraz bardzo pragnął, aby stała się drogą do spotkania z Chrystusem, do promocji wartości ludzkich i chrześcijańskich. Jego następca powołał do istnienia Papieską Radę ds. Krzewienia Nowej Ewangelizacji i aktywnie

obserwował działalność ewangelizacyjną za pośrednictwem Internetu. Świadomy rodzących się w świecie mediów problemów moralnych zaproponował stworzenie tzw. „infoetyki”. Papieżowi Benedyktowi XVI bardzo zależało na tym, aby w świecie cyfrowym nie zabrakło konsekwentnego świadectwa chrześcijan. Benedykt XVI podobnie jak Jan Paweł II, powołując się na określenie „nowej agory”, nawiązuje do placu w Atenach, gdzie znalazł się św. Paweł Apostoł w czasie drugiej wyprawy misyjnej. Oryginalną myślą papieża Benedykta XVI było podkreślenie roli „milczenia” w komunikacji. Także papież Franciszek podejmuje w swoim nauczaniu zagadnienie nowej ewangelizacji przy użyciu Internetu i innych nowoczesnych środków komunikacji. Jego zdaniem Internet powinien służyć do takiej edukacji, która uczyłaby krytycznego myślenia i proponowała drogę dojrzewania w wartościach. Powinien także pomagać w promowaniu miłosierdzia i wrażliwości na bliźniego.

Rozdział czwarty ukazuje paletę problemów szczegółowych i propozycję ich rozwiązania w świetle idei zaproponowanych przez papieskie nauczanie i ewangeliczną mądrość Kościoła. W rozdziale tym uwidacznia się troska, aby przybliżyć się do konkretnych wyzwań, jakie rodzą się w przestrzeni społecznej lub eklesjalnej. Rozdział ten zawiera oryginalny wkład zaproponowanych rozstrzygnięć duszpasterskich. W rozdziale tym zwróciłem uwagę na potrzebę zerwania z pojawiającymi się wcześniej uprzedzeniami w stosunku do mediów i włączenie ich w proces ewangelizacji. Internet powinien być traktowany jako szansa dla misji głoszenia zbawienia w Chrystusie poprzez informowanie, komunikowanie, twórczość i współpracę. Niezbędne jest kształtowanie wrażliwości etycznej w sieci oraz odwaga czerpiąca siłę z czasów apostoelskich, w których chrześcijanie byli w mniejszości. Internet to bardzo dobre narzędzie do inkulturacji wiary oraz pogłębiania dialogu międzyreligijnego.

W zakończeniu, przypominając ciągle małą świadomość potrzeby świadczenia własnej wiary w Internecie, wskazuję na potrzebę edukacji na temat ewangelizacyjnej roli nowoczesnych mediów i szans, jakie oferują one Kościołowi. Potrzeba dzisiaj, by wykładowcy wyższych uczelni pogłębiali badania nad siecią, funkcjonowaniem forów społecznościowych z perspektywy teologiczno-pastoralnej. Innym zagadnieniem, które należy rozwijać, jest posługiwanie się środkami komunikacji społecznej w rozwoju chrześcijańskiej duchowości.

DOROBEK NAUKOWY (od 2001)

1. Monografie naukowe: 4
 - rozprawa doktorska (publikacja Włochy, 2001)
 - rozprawa doktorska (publikacja Polska, 2010)
 - monografia naukowa, udział 70%
 - rozprawa habilitacyjna
2. Współredakcja monografii naukowych: 11
3. Artykuły naukowe: 23 oraz 2 w druku

4. Recenzje i omówienia: 1
5. Udział w konferencjach naukowych z referatem: 32
6. Organizacja konferencji naukowych: 27

Ważniejsze publikacje naukowe:

Monografie:

1. *Presentazione del contributo del bollettino parrocchiale per migliorare la comunione e la comunicazione nella parrocchia in Polonia*, Gniezno 2010, ss. 213.
2. Ks. M. Kuciński, M. Rutkiewicz, *Zarządzanie wiekiem sposobem aktywizacji osób 50+*, Bydgoszcz 2012, ss. 99 (udział 70%).
3. *Internet w Kościele – Kościół w Internecie. Cyfrowa agora miejscem nowej ewangelizacji*. Pelplin 2019, ss. 231.

Artykuły naukowe:

1. *La stampa cattolica come strumento di azione pastorale della Chiesa*, w: "Colloquia Teologica Adalbertina", n XI, t. IV Pratica et Canonica, Poznań 2003, s. 19-26.
2. *La parrocchia come luogo di comunicazione*, w: *Colloquia Teologica Adalbertina*,
a. n XI, t. IV Practica et Canonica, Poznań 2003, s. 27-42.
3. *Internet a relacje międzyludzkie*, w: E. Laskowska, M. Kuciński, *Etyka w mediach w dobie globalizacji*, Bydgoszcz 2008, s. 156 – 164.
4. *Dzieci a Internet*, w: E. Laskowska, M. Kuciński, *Internet a relacje międzyludzkie*, Bydgoszcz 2010, s. 160 – 169.
5. *Prawda i wolność w dziennikarstwie*, w: „Studia Gnesnensia”, Gniezno 2010, s. 435 - 445.
6. *Nowe technologie a promowanie kultury dialogu i przyjaźni*, w: M. Bednarz, W. Jurkiewicz, *Jeden świat wiele kultur. Refleksja nad kulturowymi aspektami globalizacji*, Bydgoszcz 2010, s. 13 -19,
7. *Nowoczesne metody zarządzania czasem pracy menadżera i ich wpływ na funkcjonowanie przedsiębiorstwa*, w: „Studia Bydgoskie”, Bydgoszcz 2012, s. 267 – 290.
8. *Sytuacja osób starszych na rynku pracy w Polsce*, w: „Roczniki Ekonomiczne Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy”, Bydgoszcz 2012, t. 5, s. 127-148.
9. *Człowiek w perspektywie kultury w nauczaniu Benedykta XVI*, w: H. Czakowska, ks. M. Kuciński, *Człowiek z perspektywy religii, rodziny i szkoły*, Bydgoszcz 2013, s. 79-88.
10. *Wiara, religia i kultura w nauczaniu Benedykta XVI*, w: H. Czakowska, ks. M. Kuciński, *Religia Kultura i Edukacja w świetle zagrożeń współczesnego świata*, Bydgoszcz 2014, s. 96 – 108.
11. *El respeto por la Vida en la kultura Digital*, w: *El respeto a la vida un camino para la paz*, Bogota, Colombia 2015, s. 99 – 117.

12. *El silencio y la oracion como fundamentos de la comunicacion*, w: I C Marcos, *La oracion, fuerza que cambia el mundo*, Madryt 2016, s. 193 – 198.
13. *Relacja kultury i religii w perspektywie nauczania Benedykta XVI*, w: „Społeczeństwo. Studia, prace badawcze i dokumenty z zakresu nauki społecznej Kościoła”, n 4 lipiec-sierpień, Warszawa 2016, s. 77 – 90.
14. *Przesłanie papieża Benedykta XVI nadzieją dla współczesnej Europy*, w: H. Czakowska, ks. M. Kuciński (red.), *Chrześcijańska koncepcja Europy i Polski w perspektywie nauczania Kardynała Josepha Ratzingera/Benedykta XVI*, Bydgoszcz 2017, s. 139 – 150.
15. *Chrześcijanin i obywatel*, w: H. Czakowska, ks. M. Kuciński, *1050 – lecie Chrztu Polski a tożsamość narodowa*, Bydgoszcz 2017, s. 145 – 156.
16. *Rola polityki personalnej rozwoju przedsiębiorstwa*, w: „Miscellanea. Studia z zakresu nauk prawnoustrojowych”, t. VIII, z. 1, s. 225 – 240, Bydgoszcz 2018.
17. *W poszukiwaniu zagubionego sensu. Prawda w mediach w perspektywie nauczania papieża Benedykta XVI*, w: I. Benenowska, A. Bączkowska, W. Czechowski (red.) *Komunikowanie wartości – wartość komunikowania*, Bydgoszcz 2019, s. 75-86.

Współredakcja monografii naukowych:

1. E. Laskowska, Mariusz Kuciński, *Etyka w mediach w dobie globalizacji. Wyzwania i zagrożenia*, Bydgoszcz 2008, ss. 170.
2. E. Laskowska, Mariusz Kuciński, *Internet a relacje międzyludzkie*, Bydgoszcz 2010, ss. 232.
3. H. Czakowska, ks. M. Kuciński, *Dialog kultur, cywilizacji i religii*, Bydgoszcz 2011, ss. 410.
4. H. Czakowska, ks. M. Kuciński, *Idea wielokulturowości jako wyzwanie*, Bydgoszcz 2015, ss. 270.
5. H. Czakowska, ks. M. Kuciński, *Pamięć - dialog - tożsamość. Wyzwania III tysiąclecia w perspektywie nauczania św. Jana Pawła II*, Bydgoszcz 2016, ss. 311.
6. H. Czakowska, ks. M. Kuciński, *Chrześcijańska koncepcja Europy i Polski w perspektywie nauczania Kardynała Josepha Ratzingera/Benedykta XVI*, Bydgoszcz 2017, ss. 203.
7. H. Czakowska, ks. M. Kuciński, *1050-lecie Chrztu Polski a tożsamość narodowa*, Bydgoszcz 2018, ss. 291.
8. Ks. Bp A. G. Miziński, ks. M. Kuciński, H. Czakowska, *Koncepcja państwa w perspektywie nauczania Kardynała Josepha Ratzingera/Benedykta XVI*, Bydgoszcz 2018, ss. 97.

Recenzje:

Relacja z konferencji naukowej „Etyka w mediach w dobie globalizacji. Wyzwania i zagrożenia”, „Studia Bydgoskie” 2008, ss. 401-403.

Ważniejsze konferencje naukowe, na których wygłosiłem referat:

1. „Etyka w mediach w dobie globalizacji, wyzwania i zagrożenia”, organizatorzy: Papieska Rada ds. Środków Społecznego Przekazu, Radio Watykańskie, Katolicka Agencja Informacyjna, Diecezja Bydgoska, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy, Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy, Bydgoszcz 7 maja 2008, funkcja przewodniczącego komitetu organizacyjnego. Temat referatu: *Internet a relacje międzyludzkie*
2. XXVII Tydzień Kultury Chrześcijańskiej w Bydgoszczy „Bądźcie sobie nawzajem poddani”, organizatorzy: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Urząd Miasta Bydgoszczy, Diecezja Bydgoska, Archikonfraternia Literacka w Warszawie Dom w Bydgoszczy, Kujawsko-Pomorska Szkoła w Bydgoszczy, Bydgoszcz 4-16 listopada 2008. Temat referatu: *Sytuacja rodziny we współczesnej Europie*
3. „Internet a relacje międzyludzkie”, organizatorzy: Papieska Rada ds. Środków Społecznego Przekazu, Radio Watykańskie, Katolicka Agencja Informacyjna, Diecezja Bydgoska, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Uniwersytet im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy, Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy, Bydgoszcz, 6 maja 2009, funkcja przewodniczącego komitetu organizacyjnego. Temat referatu: *Internet miejscem rozwoju i zagrożenia dla dzieci*
4. „Prawda w mediach, między ideałem a iluzją”, organizatorzy: Uniwersytet Jana Pawła II oraz Polskie Towarzystwo Komunikacji Społecznej, Kraków 14-15 maja 2009. Temat referatu: *Prawda i wolność – odpowiedzialność dziennikarzy i pracowników środków społecznego przekazu*
5. Międzynarodowa Konferencja „Dobro w mediach - dobro mediów”, organizatorzy: Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie, oraz Polskie Towarzystwo Komunikacji Społecznej, Kraków 14-15 maja 2010. Temat referatu: *Cnoty ludzkie profesjonalistów komunikowania: wrażliwość dobra i wspaniałomyślność*
6. „i3. Internet - infrastruktury – innowacje”, organizatorzy: Polska Akademia Nauk, Poznańskie Centrum Superkomputerowo-sieciowe, Poznań, 4-6 listopada 2009. Temat referatu: *Internet a relacje międzyludzkie*
7. Międzynarodowa Konferencja „Media, Prawda, Rozwój”, organizatorzy: Papieska Rada ds. Środków Społecznego Przekazu, Radio Watykańskie, Katolicka Agencja Informacyjna, Diecezja Bydgoska, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Urząd Miasta Bydgoszczy, Uniwersytet im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy, Bydgoszcz 11 maja 2011, pełniona funkcja przewodniczący komitetu organizacyjnego. Temat referatu: *Profesjonalizm a prawda. O jakiej prawdzie mówimy w mediach,*
8. Międzynarodowa Konferencja z cyklu „Jeden świat - wiele kultur”, „Dialog kultur, cywilizacji, religii w dobie globalizacji”, organizatorzy: Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy, Fundacja Watykańska J. Ratzinger-Benedykt XVI, Diecezja Bydgoska, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Urząd

- Miasta Bydgoszczy, Bydgoszcz 27-28 października 2011, pełniona funkcja wiceprzewodniczący komitetu naukowego. Temat referatu: *Różnorodność kultur a tożsamość człowieka w zglobalizowanym świecie*
9. Międzynarodowa Konferencja "Internet a tożsamość człowieka. Jaki obraz człowieka w Internecie", organizatorzy: Papieska Rada ds. Środków Społecznego Przekazu, Radio Watykańskie, Katolicka Agencja Informacyjna, Diecezja Bydgoska, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Uniwersytet im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy, Bydgoszcz 11 maja 2011, pełniona funkcja przewodniczący komitetu organizacyjnego. Temat referatu: *Second life. Fantazja czy ucieczka?*
 10. „Rola Prasy w budowaniu Małych Wspólnot Krakowa na przykładzie prasy dzielnicowej i prasy parafialnej”, organizatorzy: Szkoła Wyższa im. Bogdana Jańskiego, Rada Miasta Krakowa, Zespół Katolickiego Stowarzyszenia „Civitas Christiana” w Krakowie, Kraków 12 października 2012. Temat referatu: *Prasa parafialna jako przykład prasy lokalnej i sublokalnej oraz jej znaczenie w rozwoju społeczeństwa obywatelskiego*
 11. Międzynarodowa Konferencja „Humanizacao e sentido da Vida”, organizatorzy: Pontificia Universidade Catolica do Rio de Janeiro, Fundacja Watykańska J. Ratzinger-Benedykt XVI, Rio de Janeiro 8-9 listopada 2012, pełniona funkcja członek komitetu organizacyjnego. Temat referatu *L'uomo nel mondo globalizzato*
 12. Międzynarodowe Otwarte Dni Nauki, organizator Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy, Bydgoszcz 22-27 kwietnia 2013. Temat referatu: *Benedykt XVI, pontyfikat wielkich myśli*
 13. „Etyka słowa”, organizatorzy Stowarzyszenie Etyki Słowa oraz Uniwersytetem im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Bydgoszcz 6 maja 2013. Temat referatu: *Powinność prawdy a szacunek dla człowieka*
 14. „Internet w kulturze, kultura w Internecie”, organizatorzy: Papieska Rada ds. Środków Społecznego Przekazu, Radio Watykańskie, Katolicka Agencja Informacyjna, Diecezja Bydgoska, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Uniwersytet im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy, Bydgoszcz 7 maja 2014, pełniona funkcja przewodniczący komitetu organizacyjnego. Temat referatu: *Czy Internet może być dla człowieka „drugim światem”?*
 15. Międzynarodowa Konferencja „El respeto a la Vida un camino para la Paz”, organizatorzy: Fundacja Watykańska J. Ratzinger-Benedykt XVI, Universidad Pontificia Bolivariana, Archidiecezja Medellin, Medellin Kolumbia 23-24 października 2014, pełniona funkcja wiceprzewodniczący komitetu organizacyjnego. Temat referatu: *El respeto por la vida en la cultura Digital*
 16. Międzynarodowa Konferencja „Społeczeństwo wobec wyzwań wielokulturowości w aspekcie prawnym, religijnym, ekonomicznym i edukacyjnym”, organizatorzy: Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy, Fundacja Watykańska J. Ratzinger-Benedykt XVI, Diecezja Bydgoska, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Urząd Miasta Bydgoszczy, Bydgoszcz 6-7 listopada 2014,

- pełniona funkcja wiceprzewodniczący komitetu naukowego. Temat wykładu: *Budowanie tożsamości w multikulturowym społeczeństwie cyfrowym*
17. Międzynarodowa Konferencja „La oracion, fuerza que cambia el mundo”, organizatorzy: Fundacja Watykańska J. Ratzinger-Benedykt XVI, Universidad Francisco de Vitoria Madrid, Madryt 28-29 października 2015, pełniona funkcja członek komitetu organizacyjnego. Temat referatu: *El silencio y la oracion como fundamentos de la comunicacion*
 18. Międzynarodowa Konferencja „Jan Paweł II - Pamięć, Dialog Tożsamość. Polska i świat wobec wyzwań III Tysiąclecia”, organizatorzy: Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy, Fundacja Watykańska J. Ratzinger-Benedykt XVI, Diecezja Bydgoska, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Urząd Miasta Bydgoszczy, Bydgoszcz 5-6 listopada 2015, pełniona funkcja wiceprzewodniczący komitetu naukowego. Temat referatu: *Prawda i wolność w dziennikarstwie w nauczaniu Kościoła*
 19. Międzynarodowa Konferencja „Kościół i świat. Eklezjologia posoborowa Josepha Ratzingera/Benedykta XVI”, organizatorzy: Wydział Teologiczny Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Institut Papst Benedikt XVI Regensburg, Centrum Studiów Ratzingera Fundacji Watykańskiej J. Ratzinger-Benedykt XVI, Toruń 10 grudnia 2015. Temat referatu: *Kościół i świat według Ratzingera*
 20. Międzynarodowa Konferencja Naukowa: „Chrześcijańska koncepcja Europy i Polski w perspektywie nauczania Kard. J. Ratzingera/Benedykta XVI”, organizatorzy: Fundacja Watykańska J. Ratzinger-Benedykt XVI, Institut Papst Benedikt XVI Regensburg, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko Pomorskiego, Urząd Miasta Bydgoszczy, Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy, Bydgoszcz 6-7 kwietnia 2016, pełniona funkcja przewodniczący komitetu organizacyjnego. Temat referatu: *Przesłanie Benedykta XVI nadzieją dla współczesnej Europy*
 21. Konferencja krajowa „Komunikowanie wartości - wartość komunikacji”, organizatorzy: Uniwersytet im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy oraz Stowarzyszenie Etyki Słowa, Bydgoszcz 28-30 listopada 2016. Temat referatu: *W poszukiwaniu zagubionego sensu*
 22. XXXIV Tydzień Kultury Chrześcijańskiej w Bydgoszczy, „Wszystkim dawać siebie, aby być dobrym jak chleb”, organizatorzy: Urząd Marszałkowski Woj. Kujawsko-Pomorskiego, Urząd Miasta w Bydgoszczy, Diecezja Bydgoska, Archikonfraternia Literacka Dom w Bydgoszczy, Kujawsko-Pomorska Szkoła w Bydgoszczy, Bydgoszcz 3-12 listopada 2017, Lubostroń 11 listopada 2017. Temat referatu: *Rola Jasnej Góry w budzeniu ducha narodowego Polaków*
 23. Międzynarodowa Konferencja „W poszukiwaniu prawdy. Od Mikołaja Kopernika do Benedykta XVI”, organizatorzy: Wydział Teologiczny Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Fundacja Watykańska J. Ratzinger-Benedykt XVI, Koło Naukowe Cooperatores Veritatis Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Toruń 17 kwietnia 2018, członek komitetu naukowego. Temat referatu: *Powinność prawdy a szacunek do człowieka w perspektywie nauczania Benedykta XVI*
 24. II Międzynarodowy Kongres Ruchu „Europa Christi” „Wizja Europy w ujęciu św. Jana Pawła II. Jan Paweł II patronem Europy”, organizatorzy: Senat RP, Fundacja

Niedziela Instytut Mediów, Uniwersytet Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Warszawie, Ruch Myśląc Ojczyzna, Warszawa 12-22 października 2018. Temat referatu: *Przesłanie Papieża Benedykta XVI nadzieją dla współczesnej Europy*

Ważniejsze wykłady i działalność dydaktyczna:

Wykłady:

1. Wykłady monograficzne z komunikacji pastoralnej, Papieski Uniwersytet Gregoriański, Rzym; 2000-2001
2. Wykłady z teologii pastoralnej i komunikacji społecznej w Wyższym Seminarium Duchownym w Bydgoszczy, Wydział Teologiczny Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; od 2004 do dzisiaj
3. Wykłady monograficzne w Instytucie Nauk Politycznych Uniwersytetu im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy (Kościół a komunikacja, podstawy komunikacji); 2005-2006
4. Wykłady na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Wstęp do nauki o komunikacji i dziennikarstwo; 2008 – 2010
5. Prowadzenie Akademii Liderów, prowadzenie seminarium magisterskiego i licencjackiego, wykłady z zarządzania zasobami ludzkimi, z negocjacji i mediacji, z socjologii, z socjologii organizacji, z elementów komunikacji w zarządzaniu na Kujawsko-Pomorskiej Szkole Wyższej w Bydgoszczy; od 2008 do dzisiaj
6. Cykl wykładów na temat nowoczesnych systemów zarządzania zasobami ludzkimi na Wydziale Ekonomii w Selcuk University, Turcja; 2010
7. Wykłady w ramach Tygodni Kultury Chrześcijańskiej w Bydgoszczy; 2010, 2017 i 2018

Ćwiczenia:

1. Ćwiczenia komunikacji pastoralnej i komunikacji społecznej w Wyższym Seminarium Duchownym w Bydgoszczy, Wydział Teologiczny Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; od 2004 do dzisiaj
2. Ćwiczenia z podstaw socjologii i metod badań socjologicznych, ćwiczenia w ramach prowadzenia Akademii Liderów, ćwiczenia z elementów komunikacji i dialogu w zarządzaniu, z metodologii badań społecznych, Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy; od 2008 do dzisiaj

Prace licencjackie i magisterskie:

1. Promotor 49 prac magisterskich
2. Promotor 15 prac licencjackich

Działalność organizacyjna:

1989-1995 - wikariusz parafialny i katecheta w Szkole Podstawowej nr 1 i 2 w Strzelnie i w Zespole Szkół Rolniczych i Weterynaryjnych we Wrześni

1992-95 - założyciel i redaktor naczelny miesięcznika „Wspólnota”, wydawanego dla parafii wrzesińskich

1993-1994 - Podyplomowe Studia Dziennikarskie na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

1995-1996 - rzecznik prasowy Archidiecezji Gnieźnieńskiej

1996 - pierwszy dyrektor i założyciel „Radia Św. Wojciech” w Gnieźnie

1995-1996 - redaktor dodatku gnieźnieńskiego tygodnika „Niedziela”

1996-2001 - Studia z komunikacji społecznej w Rzymie, Uniwersytet Gregoriański, Wydział Nauk Społecznych

1997-1998 - współpraca z Instytutem Badań Pastoralnych CARA (CENTER FOR APPLIED RESEARCH IN THE APOSTOLATE) Uniwersytetu George Town w Stanach Zjednoczonych - wspólne badania nad komunikacją pastoralną w parafiach

2000 - praca w Watykańskim Komitecie Wielkiego Jubileuszu Roku 2000 - redaktor polskiego wydania oficjalnego pisma Wielkiego Jubileuszu „Giornale del Pellegrino”

2004-2008 - rzecznik prasowy Diecezji Bydgoskiej

2004 - diecezjalny duszpasterz pracowników środków społecznego przekazu Diecezji Bydgoskiej

2007-2010 - koordynator programów katolickich w Ośrodku Telewizji Polskiej w Bydgoszczy OTV Bydgoszcz, współtwórca i asystent kościelny programu katolickiego „Horyzont” w Telewizji Bydgoszcz

2012 - Powołanie przez Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego na eksperta do Zespołu przygotowującego nową Strategię rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020

2012 - Nominacja na pięcioletnią kadencję Dyrektora Centrum Studiów Ratzingera, Fundacji Watykańskiej J. Ratzinger-Benedykt XVI

2012 - Nominacja na członka Komitetu Naukowego Area di Ricerca in Dottrina Sociale della Chiesa na Papieskim Uniwersytecie Laterańskim w Rzymie

2017 - Powołanie na kolejną pięcioletnią kadencję na Dyrektora Centrum Studiów Ratzingera Fundacji Watykańskiej J. Ratzinger – Benedykt XVI i na odpowiedzialnego Fundacji dla krajów Europy Środkowej i Środkowo – Wschodniej

Działalność popularyzująca naukę:

1989-1991 - założyłem i prowadziłem w Strzelnie w parafii Świętej Trójcy duszpasterstwo nauczycieli oraz duszpasterstwo pracowników służby zdrowia

1992-1994 - organizowałem we Wrześni pobyt wakacyjny dla dzieci i młodzieży z Białorusi

1992-1995 - założyłem i pełniłem funkcję redaktora naczelnego pisma parafialnego „Wspólnota”. W pierwszej fazie było to pismo parafii św. Kazimierza Królewicza we Wrześni, a następnie pismo wszystkich parafii wrzesińskich

1992-1994 - podjąłem współpracę z 2 parafiami na Białorusi w celu pomocy duszpasterskiej pomagając w formacji laikatu

1992-1995 - wyjazdy z młodzieżą z Wrześni na spotkania Taizé oraz całoroczna formacja młodzieży w ramach przygotowywania do spotkań międzynarodowych Taizé we Wiedniu, w Budapeszcie i we Wrocławiu

1994-1995 - cykl audycji formacyjnych w ramach programu publicystycznych i religijnych w Ośrodku Telewizji Polskiej w Poznaniu

2004 - formacja dziennikarzy i pracowników środków społecznego przekazu w ramach duszpasterstwa pracowników środków społecznego przekazu w Diecezji Bydgoskiej

2005-2008 - współpraca z Urzędem Miasta Bydgoszczy w organizowaniu wypoczynku wakacyjnego dla dzieci i młodzieży z Białorusi i Ukrainy

2007 - współpraca ze Stowarzyszeniem Rozwoju Solca Kujawskiego w promocji patriotyzmu

2008-2019 - współpraca z Urzędem Miasta w Bydgoszczy w programach integracyjnych społeczeństwo

2008-2019 - współpraca z Urzędem Marszałkowskim Województwa Kujawsko-Pomorskiego w programach integracyjnych społeczeństwo

2008-2019 - organizacja festynów integracyjnych dla mieszkańców dzielnicy Fordon w Bydgoszczy

2010-2011 - cykl programów na temat właściwego korzystania ze środków społecznego przekazu w Ośrodku Telewizji Polskiej w Bydgoszczy

2012-2014 - współpraca z Kujawsko-Pomorską Szkołą Wyższą w Bydgoszczy w realizacji programu stypendialno-edukacyjnego „Step” dla młodzieży z Kazachstanu

2013-2018 - współpraca z Centrum Onkologii im. Prof. F. Łuszczyka w Bydgoszczy w działaniach na rzecz profilaktyki onkologicznej

Członkostwo w towarzystwach naukowych:

Stowarzyszenie Etyki Słowa, zastępca przewodniczącego Sądu Koleżeńskiego

Członek Komitetu Naukowego Area di Ricerca in Dottrina Sociale della Chiesa, Papieski Uniwersytet Laterański, Rzym.

Dyrektor Centrum Studiów Ratzingera w ramach Watykańskiej Fundacji J. Ratzinger-Benedykt XVI.

Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Edukacji „Edukacja”, Bydgoszcz

Ważniejsze nagrody i wyróżnienia:

2010 - wyróżnienie Prezydenta Bydgoszczy za osiągnięcia naukowe i organizację Międzynarodowych Konferencji Naukowych Etyka w Mediach

2012 - srebrny medal pontyfikatu Benedykta XVI za całokształt działalności naukowej oraz za zorganizowanie Międzynarodowej Konferencji Naukowej Pielgrzymi Prawdy - Pielgrzymi Pokoju

2015 - Wyróżnienie Honorowe *Bene Meritus* nadane przez Senat Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej

2016 - Srebrny Krzyż Zasługi nadany przez Prezydenta RP Andrzeja Dudę

2018 - Nagroda Rektora Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej za działalność organizacyjno - dydaktyczną, innowacyjne badania naukowe oraz współpracę naukową

ks. Paweł Jan Kuciński